

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 16. april 2024 av Høyesterett i avdeling med

dommer Kristin Normann
dommer Ragnhild Noer
dommer Henrik Bull
dommer Cecilie Østensen Berglund
dommer Are Stenvik

HR-2024-708-A, (sak nr. 23-137406SIV-HRET)
Anke over Borgarting lagmannsretts dom 30. juni 2023

A (advokat Magnus Jonsbråten – til prøve)

mot

B (advokat Einar Ingvald Skrøder Lohne)

S T E M M E G I V N I N G

(1) Dommer **Østensen Berglund:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (2) Saken gjelder utmåling av oppreisningserstatning etter drapsforsøk, nærmere bestemt om oppreisningsbeløpet skal reduseres fordi fornærmede også er tilkjent ménerstatning.
- (3) B ble ved Oslo tingretts dom 28. oktober 2022 dømt for blant annet forsøk på drap, jf. straffeloven § 275, jf. § 16. Han ble dømt til å betale den fornærmede, A, oppreisningserstatning med 175 000 kroner.
- (4) B anket dommen til Borgarting lagmannsrett og krevde ny behandling av det sivile kravet. A innga særskilt anke over det sivile kravet. Han fremmet også krav om ménerstatning, dekning av lidt inntektstap og påførte utgifter. Lagmannsretten besluttet at de sivile kravene skulle behandles særskilt etter tvistelovens regler.
- (5) Ved Borgarting lagmannsretts dom 19. april 2023 ble B funnet skyldig i forsøk på drap. Straffen ble satt til fengsel i seks år og ni måneder. Dommen er rettskraftig.
- (6) Borgarting lagmannsrett avsa 30. juni 2023 dom for de sivile kravene, med slik domsslutning:
- «1. B, født 00.00.2000, dømmes til å betale 877 548 – åttehundreogsyttisyvtusenfemhundreogførtiåtte – kroner i ménerstatning til A innen 2 – to – uker etter forkynnelsen av denne dom.
 2. B, født 00.00.2000, dømmes til å betale 210 000 – tohundreogtitusen – kroner i oppreisningserstatning til A innen 2 – to – uker etter forkynnelsen av denne dom.
 3. B, født 00.00.2000, dømmes til å betale 117 660 – etthundreogsyttentusensekshundreogseksti – kroner i lidt inntektstap for 2022 til A innen 2 – to – uker etter forkynnelsen av denne dom.
 4. B, født 00.00.2000, dømmes til å betale 133 494 – etthundreogtrettitretusenfirehundreognittifire – kroner i lidt inntektstap for 2023 til A innen 2 – to – uker etter forkynnelsen av denne dom.
 5. B, født 00.00.2000, dømmes til å betale 5 961 – femtusennihundreogsekstien – kroner i påførte utgifter (lidt tap) til A innen 2 – to – uker etter forkynnelsen av denne dom.»
- (7) Ved behandlingen av oppreisningserstatningen mente lagmannsretten, i motsetning til tingretten, at beløpet måtte fastsettes i lys av nyere praksis fra Høyesterett der normerte oppreisningsbeløp for bestemte straffbare forhold, som drap, er oppjustert. Beløpet ble deretter redusert noe som følge av at A også ble tilkjent ménerstatning. Lagmannsretten la til grunn at disse to erstatningspostene delvis overlappet hverandre.

- (8) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder oppreisningserstatningen, nærmere bestemt lovanvendelsen. I anken ble det lagt ned påstand om at oppreisning skulle tilkjennes med 250 000 kroner. Etter at anken var tillatt fremmet til Høyesterett, har A fått samtykke til å utvide påstanden til et krav om oppreisningserstatning etter rettens skjønn, jf. tvisteloven § 30-7.

Partenes syn på saken

- (9) Den ankende part – A – har særlig argumentert med:
- (10) Lagmannsretten har uriktig foretatt en nedjustering av oppreisningsbeløpet. Ménerstatning og oppreisning skal utmåles uavhengig av hverandre, jf. Rt-2005-289. Det var gjeldende rettstilstand frem til dommen i Rt-2014-392, der Høyesterett synes å fravike dette uten en nærmere drøftelse av tidligere praksis. Løsningen i 2014-dommen er basert på feilaktige rettslige og faktiske premisser. Det er ikke et felles dekningsområde av betydning, og erstatning for oppreisning og ménerstatning er basert på ulike hensyn.
- (11) Allerede mot slutten av 1990-tallet sto hensynet til kompensasjon sterkt ved utmåling av oppreisningskrav. Det skjedde ingen endring i synet på oppreisningserstatning mellom 2005 og 2014. Oppreisningskrav pådømmes ofte i en straffesak, mens eventuell ménerstatning gjerne fastsettes senere. En samordning vil vanskeliggjøre prosessen. Dette illustreres av rettspraksis fra lavere instanser, som viser en varierende behandling av problemstillingen. Heller ikke i erstatningsoppgjør utenfor domstolene foretas det normalt noen samordning.
- (12) A har lagt ned slik påstand:
- «B dømmes til å betale A oppreisningserstatning fastsatt etter rettens skjønn.»
- (13) Ankemotparten – B – har særlig argumentert med:
- (14) Lagmannsrettens lovanvendelse er riktig. Det følger av rettspraksis at oppreisningserstatningen har utviklet seg fra en ordning der pønale og preventive hensyn samt samfunnets fordømmelse av krenkelsen sto sentralt, til en ordning der økonomisk kompensasjon til skadelidte er mer fremtredende. Hensynene bak utmåling av oppreisning har dermed endret seg fra å ta utgangspunkt i krenkelsen til i større grad å se på skadefølgen. Gjennom kompensasjonen for skadefølgen oppstår det et overlappende felt mellom erstatningene som det må tas hensyn til ved utmålingen.
- (15) Denne utviklingen har vært synlig i Høyesteretts avgjørelser over tid. Dommen i 2014 var dermed en naturlig oppfølging av avgjørelsen fra 2005, ettersom kompensasjonshensynet gradvis er tillagt større vekt ved utmålingen av oppreisning. Dommen fra 2014 løser denne saken. Praksis fra lavere instanser viser at de praktiske vanskelighetene er løsbare.
- (16) B har lagt ned slik påstand:

«B dømmes til å betale oppreisningserstatning til A fastsatt etter Høyesteretts skjønn.»

Mitt syn på saken

Innledende merknader

- (17) Saken gjelder fastsettelse av oppreisningserstatning etter forsøk på forsettlig drap. Det sentrale spørsmålet er om denne skal reduseres fordi fornærmede også er tilkjent ménerstatning. Høyesterett la i Rt-2005-289 til grunn at disse skulle utmåles uavhengig av hverandre, mens det i Rt-2014-392 ble lagt til grunn at en viss samordning ville være aktuelt. Jeg kommer nærmere tilbake til disse avgjørelsene.
- (18) Partene i saken er enige om at vilkårene for å tilkjenne oppreisningserstatning er oppfylt, og om beløpet dersom erstatningen ikke skal samordnes med ménerstatningen.

Forholdet mellom oppreisningserstatning og ménerstatning

Ordlyden i skadeserstatningsloven § 3-5 og § 3-2

- (19) Etter skadeserstatningsloven § 3-5 kan det tilkjennes *oppreisningserstatning* når en skadelidt er blitt utsatt for visse personkrenkelser. Bestemmelsens første ledd lyder:

«Den som forsettlig eller grovt aktløst har

- a. voldt skade på person eller
- b. tilføyd krenking eller utvist mislig atferd som nevnt i § 3-3, kan – uansett om det ytes menerstatning etter § 3-2 eller standardisert erstatning etter § 3-2 a – pålegges å betale den fornærmede en slik engangssum som retten finner rimelig til erstatning (oppreisning) for den voldte tort og smerte og for annen krenking eller skade av ikke-økonomisk art. ...»

- (20) *Ménerstatning* kan tilkjennes når skadelidte har fått betydelig varig skade, jf. skadeserstatningsloven § 3-2, som lyder:

«Har skadelidte fått varig og betydelig skade av medisinsk art, svares særskilt menerstatning. Denne erstatning fastsettes under hensyn til menets medisinske art og størrelse og dets betydning for den personlige livsutfoldelse. Prognoser om forkortet levetid som følge av den ansvarsbetingende hendelsen skal ikke vektlegges ved fastsettelsen av erstatningen. Bestemmelsene i § 3-1 tredje ledd gjelder tilsvarende for så vidt ytelsene kan anses å gi kompensasjon for menet.»

- (21) Utmålingen av ménerstatning tar utgangspunkt i folketrygdlovens regler om erstatning ved yrkesskader, jf. HR-2022-1820-A avsnittene 24–26. Etter at det er fastsatt en medisinsk invaliditetsgrad, ses det så hen til reglene i forskrift om menerstatning ved yrkesskade, hvoretter det beløpet som fremkommer, tillegges en tredjedel.
- (22) Ved vurderingen av om det skal foretas en *samordning mellom ytelsene*, må det tas utgangspunkt i bestemmelsenes ordlyd.
- (23) Etter lovens § 3-5 kan det tilkjennes oppreisningserstatning «uansett om det ytes menerstatning etter § 3-2». Bestemmelsen legger altså opp til at begge ytelsene kan gis ved siden av hverandre, og det sies ikke noe om eventuell samordning.

- (24) Når det gjelder ménerstatning, følger det av § 3-2 siste punktum at det kan gjøres fradrag for ytelser nevnt i § 3-1 tredje ledd, som omhandler økonomisk tap, dersom disse er ment å kompensere for ménet. Det siktes her til visse trygdeytelser og til forsikringer betalt av skadevolderen, samt andre forsikringsytelser eller vesentlig støtte som skadelidte mottar. Bestemmelsen om ménerstatning har altså en uttrykkelig regulering av når det skal gjøres en samordning med andre ytelser. Oppreisningserstatning er ikke nevnt her.
- (25) Slik jeg ser det, trekker derfor ordlyden i de to bestemmelsene i retning av at oppreisningserstatningen skal utmåles uavhengig av eventuell ménerstatning.

Forarbeider

- (26) Bestemmelser om oppreisning sto tidligere i straffelovens ikrafttredelseslov § 19 andre ledd og § 21 andre ledd. De ble flyttet til skadeserstatningsloven ved en lovendring i 1973. I Ot.prp. nr. 4 (1972–1973) *Om lov om endringer i erstatningslovgivningen m.m.* heter det på side 40:
- «Om innholdet bemerkes at oppreisning kan gis selv som handlingen ikke har medført et økonomisk tap. Formuleringene tar ellers sikte på å få fram at *oppreisning kan gis uten hensyn til om skadelidte vil ha krav på menerstatning, og oppreisning kan gis selv om skadelidte har fått full menerstatning.* Her gjelder ingen maksimering av beløpets størrelse.» (min utheving)
- (27) Slik jeg leser dette, er det nærliggende å oppfatte lovgiver slik at det ved utmålingen av oppreisningserstatningen ikke skal tas hensyn til at skadelidte har krav på ménerstatning.
- (28) Reglene om oppreisningserstatning hadde eksistert i lang tid da reglene om ménerstatning ble gitt. Til tross for dette kan jeg ikke se at forholdet mellom disse er omtalt i lovforarbeidene om ménerstatning. Etter mitt syn er det nærliggende å anta at lovgiver ville ha regulert eller kommentert det uttrykkelig dersom innføringen av reglene om ménerstatning skulle påvirke oppreisningserstatningen. Dette gjelder selv om oppreisning var mindre praktisk den gang enn i dag.
- (29) I NOU 2011: 16 *Standardisert personskadeerstatning* punkt 14.2.3 er forholdet mellom oppreisningserstatning og ménerstatning omtalt nærmere. Det fremgår her at presiseringen av ordlyden i skadeserstatningen § 3-5 om at retten til oppreisning ikke faller bort selv om skadelidte mottar ménerstatning etter § 3-2, er «nokså selvsagt», fordi bestemmelsene dekker ulike formål og har noe ulik begrunnelse. Selv om utredningen ikke er forarbeider til någjeldende lov eller førte til endring av § 3-5, er den av interesse ettersom den gir uttrykk for utvalgets syn på daværende rettstilstand: Det skulle ikke foretas noen samordning av ytelsene.

Hensynene bak og formålet med reglene

- (30) Formålet med oppreisningserstatningen er blant annet å sikre kompensasjon for særlig «fysiske smerter, angst og psykisk lidelse, plager og ulemper ellers, lengre sykehusopphold, hindring i normal livsførsel mm.», jf. Ot.prp. nr. 20 (1991–1992) *Om endringer i straffeloven og skadeserstatningsloven m.m.* punkt 6.2.1. Den bærende

begrunnelse for å tilkjenne slik erstatning er over noe tid endret. Om denne heter det i Rt-2005-289 avsnitt 42:

«Før endring av straffelovens ikrafttredelseslov i 1912 var oppreisning betinget av at handlingen var straffbar, og hadde et klart pønalt formål, jf. Dahl: Erstatning og oppreisning for legemsskade (1933), side 102 ff. og Andersen: Skadevoldelse og erstatning, 2. opplag (1974), side 442 ff. Etter at straffbarhetsvilkåret ble fjernet, er tyngdepunktet i begrunnelsen for å tilkjenne oppreisning gradvis blitt flyttet over på behovet for kompensasjon for den påførte krenkelse. Selv om oppreisning fortsatt også er preventivt og pønalt begrunnet, er det i dag kompensasjonsbehovet som er det fremtredende, jf. Rt-1999-1363 på side 1378 og Høyesteretts dom 8. februar 2005 [Rt-2005-104] avsnitt 34.»

- (31) Siden slutten av 1990-tallet har det altså vært kompensasjonshensynet som har vært tyngdepunktet i begrunnelsen for oppreisningserstatningen, mens det pønale aspektet har kommet mer i bakgrunnen. Dette er senest gjentatt i HR-2024-431-A avsnitt 45 med videre henvisninger til rettspraksis.
- (32) Ménerstatning er et supplement til reglene om ervervsmessig uførhet og skal kompensere for medisinsk invaliditet, som kan ha stor innvirkning på den skadelidtes situasjon, jf. NOU 1994: 20 *Personskadeerstatning* side 52. Ménet kan ha ført til at skadelidtes muligheter til livsutfoldelse og livsnytelse er blitt varig redusert. Som eksempel kan nevnes evnen til å gå turer i skog og mark, stå på ski mv., jf. Morten Kjelland, *Erstatningsrett – en lærebok*, 3. utgave, 2024, side 353. Erstatningen fastsettes uavhengig av eventuell skyld hos skadevolderen.
- (33) Selv om både oppreisningserstatning og ménerstatning skal dekke ikke-økonomisk tap som til dels knytter seg til tapt livsutfoldelse, er det klare forskjeller mellom de to ordningene. Ménerstatningen er knyttet til medisinsk invaliditet; skaden må være betydelig, og følgen må være varig. Selv om skadefølgen er av interesse også ved fastsettelse av oppreisningserstatning, er det ingen tilsvarende krav for å få en slik erstatning. Ménerstatningen er videre standardisert, mens oppreisningserstatning kun er normert ved enkelte lovbrudd.

Rettspraksis

- (34) Spørsmålet om det ved fastsettelse av oppreisningserstatning skal tas hensyn til at fornærmede også er tilkjent ménerstatning, er behandlet i rettspraksis flere ganger. I Rt-2005-289 la Høyesterett til grunn at det ikke skulle foretas noen reduksjon av oppreisningserstatningen. Her heter det i avsnitt 49:

«Det kan etter min oppfatning ... ikke gjennomføres noen reduksjon på grunn av tilkjent ménerstatning. Ménerstatning skal kompensere for redusert livsutfoldelse på grunn av en varig og betydelig medisinsk skade, mens oppreisning for tort og svie – som det fremgår av det jeg har sitert fra Ot.prp. nr. 20 (1991–1992) punkt 6.2.1 – skal kompensere for ‘fysiske smerter, angst og psykisk lidelse, plager og ulemper ellers, lengre sykehusopphold, hindring i normal livsførsel mm.’. Selv om det finnes et grensefelt mellom ménerstatning og oppreisning hvor disse erstatningsformene kan gli noe over i hverandre, tar de som utgangspunkt sikte på å kompensere for forskjellige former for ulemper. Ménerstatning og oppreisning må derfor etter mitt syn behandles uavhengig av hverandre.»

- (35) I Rt-2014-392 la derimot Høyesterett til grunn en noe annen tilnærming. Her heter det i avsnitt 26 og 28:

«Utviklingen i retning av at oppreisning i større grad enn tidligere betraktes som kompensasjon til fornærmede medfører at forholdet mellom ménerstatning og oppreisning reiser enkelte spørsmål.

...

Deler av begrunnelsen for oppreisning vil ofte falle sammen med elementer i begrunnelsen for og utmålingen av ménerstatning. Prinsippet om at samme skade ikke skal dekkes to ganger tilsier derfor varsomhet med å utmåle oppreisningserstatning uavhengig av en eventuell ménerstatning, selv om det her ikke er tale om erstatning for økonomisk tap. I det individuelle skjønn ved fastsettelse av oppreisning ved overtredelse av straffeloven § 229 tredje straffalternativ må derfor også hensynet til eventuell ménerstatning inngå.»

- (36) Høyesterett la altså i 2014 til grunn at det kunne være et visst rom for samordning, men drøfter ikke avgjørelsen fra 2005 eller den praksis som hadde vært fulgt i tiden etter at den dommen var avsagt. Heller ikke det forhold at rettslitteraturen hadde sluttet seg til avgjørelsen fra 2005, er nærmere kommentert. Om synspunktene på 2005-avgjørelsen i rettslitteraturen, nøyer jeg meg med å vise til Peter Lødrup, «Oppreisning – et praktisk rettsinstitutt», Tidsskrift for erstatningsrett 2006, side 232.
- (37) Prinsippet om at samme skade ikke skal dekkes to ganger – som er bærende i dommen fra 2014 – kan ses på som den negative siden av prinsippet om at skadelidte skal motta full erstatning for sitt økonomiske tap, jf. Viggo Hagstrøm og Are Stenvik, Erstatningsrett, 2. utgave, 2019, side 546–547. Hensynet til å unngå dobbelt dekning er dermed ikke nødvendigvis så treffende ved erstatning for ikke-økonomiske tap som oppreisningserstatning og ménerstatning. Dette er tap som det er vanskelig å sette en økonomisk verdi på.
- (38) Så vidt jeg kan se, er ikke avgjørelsen fra 2014 fulgt opp i senere praksis fra Høyesterett, til tross for at spørsmålet om størrelsen på oppreisningserstatningen er behandlet i saker der det også er tilkjent ménerstatning. Jeg nøyer meg her med å vise til HR-2022-1820-A.

Retts tekniske hensyn

- (39) Et krav om oppreisning avgjøres ofte i forbindelse med straffesaken mot skadevolderen. Dette er en klar fordel for fornærmede og en prosessøkonomisk god løsning. I en del tilfeller vil imidlertid ikke ménerstatningen kunne pådømmes i straffesaken fordi det ikke er avklart om skaden er varig, eller det er behov for nærmere utredninger. Kravet skilles da gjerne ut til egen behandling, slik det er gjort i denne saken, eller det løses utenomrettslig. Etter mitt syn er det i slike tilfeller ikke aktuelt å ta hensyn til at skadelidte eventuelt senere vil bli tilkjent ménerstatning ved *utmålingen av oppreisningserstatningen*. Til det vil usikkerheten være for stor, og det kan dessuten føre til at oppreisningen settes ned uten grunn, jf. Carl Aasland Jerstad, «Oppreisning og Høyesterett: gi med den ene hånden og ta mere igjen med den andre? En kommentar til Rt. 2014 s. 392», Tidsskrift for erstatningsrett, forsikringsrett og trygderett 2016, side 121–145. En slik samordning vil

også skape vansker der det er utviklet normerte oppreisningsbeløp, som det ifølge rettspraksis kreves særlige forhold for å fravike, jf. blant annet HR-2023-1172-A avsnitt 38.

- (40) Den konkrete *utmålingen av ménerstatning* er regulert i lov og forskrift. Det gjelder også samordning med andre ytelsler etter skadeserstatningsloven § 3-1 tredje ledd. Slik jeg ser det, kan det derfor vanskelig foretas en skjønnsmessig reduksjon i en eventuell etterfølgende ménerstatning fordi det er tilkjent oppreisning. En slik samordning faller utenfor rammen av § 3-1 tredje ledd.
- (41) Jeg tilføyer at den samlede utmålingen skal være den samme uavhengig av om kravene pådømmes i samme sak eller i separate saker. En ulovfestet regel om samordning vil kunne gjøre dette krevende. Spørsmålet om ménerstatning løses, som nevnt, i tillegg i mange tilfeller utenfor domstolene, der skjønnsmessige regler vil kunne vanskeliggjøre et oppgjør. Ytterligere oppstår spørsmål om hvordan betydningen av skadelidtes alder, trygdeytelser og forsikringer generelt skal behandles ved en eventuell samordning.

Oppsummering

- (42) Samlet ser jeg det slik at verken lovens ordlyd, formålet med bestemmelsene, forarbeidene eller reelle hensyn tilsier at det skal foretas en samordning av oppreisningserstatning og ménerstatning. Avgjørelsen i Rt-2014-392 er, så vidt jeg kan se, den eneste avgjørelsen fra Høyesterett der et noe annet syn er lagt til grunn. Selv om erstatningene kan gli noe over i hverandre, tar de som utgangspunkt sikte på å kompensere for forskjellige former for ulemper av ikke-økonomisk karakter. Mens ménerstatning er en ordinær erstatning, uavhengig av skyld hos skadevolderen, tilkjennes oppreisningserstatning bare ved personskader som er voldt forsettlig eller grovt uaktsomt og ved visse straffbare krenkelser. Oppreisningserstatning er dermed av en noe mer ekstraordinær karakter. Til tross for at oppreisning er blitt mer aktuelt i senere år, er den ikke ment å ta ménerstatningens plass. De to erstatningsformene bør derfor behandles uavhengig av hverandre, i tråd med hva som følger av Rt-2005-289.

Den konkrete oppreisningserstatningen

- (43) Etter fast rettspraksis skal oppreisningserstatningen gjenspeile handlingens objektive grovhet, den skylden skadevolderen har utvist, og skadens omfang og virkninger for den skadelidte, jf. HR-2024-431-A avsnitt 45 med videre henvisninger.
- (44) Ved forsøk på drap er det ikke fastsatt et normert oppreisningsbeløp, slik det blant annet er gjort for etterlatte etter drap og fornærmede etter voldtekt. De normerte beløpene vil imidlertid ha interesse ved fastsettelse av oppreisningsbeløp ved andre lovbrudd.
- (45) Høyesterett har etter at anken i denne saken ble tillatt fremmet, avsagt to dommer om *oppreisningserstatning til etterlatte* etter forsettlig drap, jf. HR-2023-2361-A og HR-2024-219-A. Den normerte oppreisningserstatningen etter skadeserstatningsloven § 3-5 ble hevet til tre ganger folketrygdens grunnbeløp (3 G), avrundet i 2024-saken til 350 000 kroner. I samme sak ble oppreisningserstatningen til en fornærmet ved drapsforsøk satt til 375 000 kroner.

- (46) Fornærmede i saken her ble påført svært alvorlige skader. Han ble knivstukket i siden av kroppen og måtte fjerne den ene nyren. Blodtapet som følge av stikket var omfattende, og det var tilfeldigheter som medførte at han overlevde. Både knivstikket og operasjonsarret har ført til arrvev som innebærer økt risiko for tarmslyng. Han har synlige arr og fortsatt smerter i magen og ryggen som gjør at han ikke kan sitte stille over tid. Når han legger seg ned, har han smerter i ribbein. Han har utviklet posttraumatisk stresslidelse (PTSD) og hypokondrisk lidelse (helseangst), og har derfor ikke vært i arbeid etter hendelsen. Den utmålte ménerstatningen er basert på et en samordnet medisinsk invaliditet på 35 prosent. Lagmannsretten la til grunn at de fysiske og psykiske plagene han er påført, er i det øvre sjiktet av plager etter drapsforsøk med kniv.
- (47) I lys av prinsippene for utmåling, fornærmedes skader og den senere justeringen av normerte oppreisningserstatninger, er partene enige om at beløpet – når samordning ikke skal skje – skal settes til 325 000 kroner. Også etter mitt syn er det et passende nivå i saken her.
- (48) Anken har etter dette ført frem.
- (49) Jeg stemmer for denne

D O M :

B dømmes til å betale 325 000 – trehundreogtjuefemtusen – kroner i oppreisningserstatning til A innen to uker fra forkynnelsen av denne dom.

- (50) Dommer **Noer:**

Særmerknad

- (51) Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, men ønsker å tilføye noe.
- (52) Når det gjelder prinsippene for utmålingen av oppreisning og ménerstatning, slutter jeg meg til førstvoterende. Men dette er ikke til hinder for at erstatningen kan lempes etter skadeserstatningsloven § 5-2, hvis retten mener at det samlede ansvaret vil bli urimelig tyngende for den ansvarlige. Spørsmålet om lemping har imidlertid ikke vært en del av saken for Høyesterett.
- (53) Partene i saken har vært enige om at oppreisningen skal settes til 325 000 kroner dersom det ikke skal skje noen samordning, og jeg er enig i at dette beløpet da må legges til grunn. Spørsmålet har imidlertid ikke vært prosedert for Høyesterett, og jeg ønsker ikke å mene noe om dette er passende størrelse på oppreisningen i lys av forholdene i saken her.

- (54) Dommer **Bull:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Østensen Berglund
- (55) Dommer **Stenvik:** Likeså.
- (56) Dommer **Normann:** Likeså.
- (57) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

B dømmes til å betale 325 000 – trehundreogtjuefemtusen – kroner i oppreisningserstatning til A innen to uker fra forkynnelsen av denne dom.